

педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: зб. наук. праць VI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 156-158.
<https://doi.org/10.31652/3041-1017-SAAE-2025.1.46>

3. Картавий, П. (2001). Співана поезія: витoki жанру.
https://www.pisni.org.ua/articles/87.html?utm_source=chatgpt.com

4. Рось, З. П. та Балта, А. О. (2025). Українські музичні фестивалі кінця 80-х років як провісники соціально-політичних змін в Україні. *Українська музика*.
https://journals.lnma.lviv.ua/index.php/ukrmuzyka/article/view/893?utm_source=chatgpt.com

5. Сліпченко, Ю. (2023). Авторська пісня періоду Революції гідності та війни на сході України. *Українські культурологічні студії*.
<https://ucs.knu.ua/uk/article/view/1459>

6. Т.В. Белінська та І.Б. Ковальова (2025). Особливості формування готовності майбутнього педагога-музиканта до інтегрованої професійної діяльності. *Українське мистецтво у світовому культурному просторі: історія, сучасність та перспективи розвитку*: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. Вінниця : ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 170-174.
<https://vspu.net/repository/index.php/uawcs/article/view/119>

7. Шинкарук, В. (2023). Бардівська пісня як один з рухів українського відродження. <https://lnk.ua/jFih9uaW9>

8. Що таке бардівська пісня. (2025). https://seo.crosir.cx.ua/articles/shho-take-bardivska-pisnja.html?utm_source=chatgpt.com

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.46>

Наталія Семичова
м. Дніпро, Україна
e-mail: semychova@dano.dp.ua

Українська народна пісня як елемент культурної дипломатії та інструмент інтеграції у світовий мистецький простір

Анотація. У тезах проаналізовано українську народну пісню як елемент культурної дипломатії та інструмент інтеграції України у світовий мистецький простір. Обґрунтовано її роль у формуванні культурної суб'єктності держави та деколонізації наративу. Показано, що в умовах російсько-української війни музика набуває статусу «голосу нації» та символічного опору. Розглянуто сучасні мистецькі практики й екзистенційний вимір творчості як чинники активізації культурного процесу.

Ключові слова: українська народна пісня, культурна дипломатія, культурна суб'єктність, м'яка сила, екзистенція, музичне мистецтво, інтеграція, світовий мистецький простір.

Abstract. The article considers Ukrainian folk songs as a component of cultural diplomacy and an instrument for Ukraine's integration into the global artistic space. It substantiates their role in shaping national cultural subjectivity and promoting the decolonization of cultural narratives. It is proven that in the context of the Russian-Ukrainian war, music acquires the status of the “voice of the nation” and a form of symbolic resistance. Contemporary artistic practices and the existential dimension of creativity are considered as factors that intensify the cultural process.

Keywords: Ukrainian folk song, cultural diplomacy, cultural subjectivity, soft power, existentialism, music art, integration, global artistic space.

Методологічною основою дослідження є культурологічний, історико-мистецький та інтерпретаційний підходи, що дозволяють розглядати українську народну пісню як багатовимірний феномен національної культури та інструмент міжнародної комунікації.

У сучасних умовах глобальних трансформацій культурна дипломатія постає не лише як інструмент міжнародної комунікації, а як стратегія утвердження суб'єктності держави. За визначенням дослідників, вона передбачає формування позитивного образу країни через репрезентацію її культурних надбань і є складовою «м'якої сили» (Гончаренко, 2022). У контексті російсько-української війни культурна дипломатія набуває також безпекового виміру, оскільки культура стає засобом протидії імперським наративам і механізмом міжнародної солідарності (Маслікова, 2023).

Українська народна пісня в цьому контексті постає не лише як фольклорний феномен, а як універсальний культурний код, що акумулює історичну пам'ять, етичні цінності та естетичні моделі нації. Її функціонування у світовому мистецькому просторі засвідчує здатність української культури до діалогу, трансляції смислів та інтеграції в міжнародний культурний обіг (Коротя-Ковальська, Лоцман, 2023). Показовим прикладом є міжнародні гастролі Української республіканської капели під орудою О. Кошиця у 1919-1924 роках, які продемонстрували ефективність музики як інструмента дипломатичного впливу та сприяли утвердженню України як окремого культурного суб'єкта на міжнародній арені (Гончаренко, 2022). Саме музичний перформанс став засобом презентації України як окремішньої культурної спільноти.

У ХХІ столітті народнопісенний код трансформується, інтегруючись у професійне композиторське мистецтво, симфонічні та хорові практики. Актуалізація фольклорних інтонацій, духовних жанрів і історичних сюжетів формує впізнаваний національний стиль та посилює культурну ідентичність (Редя, 2024). У науковому дискурсі наголошується, що музика в умовах війни виконує функцію символічної комунікації, транслуючи емоційний і ціннісний досвід суспільства (Редя, 2024). У цьому сенсі народна пісня виступає архетипною основою сучасної музичної дипломатії.

Вагомим чинником інтеграції у світовий мистецький простір є міжнародна концертна діяльність українських колективів. Турові проєкти та участь у міжнародних фестивалях засвідчують зростання інтересу до української музики

у світі (Українські композитори на культурному фронті, 2022). Зокрема, діяльність Ukrainian Freedom Orchestra у провідних концертних залах Європи та США стала прикладом поєднання мистецької презентації й чітко артикульованої культурно-політичної позиції, що посилює міжнародну видимість української музичної традиції. Виконання творів, що ґрунтуються на національній традиції або її сучасному переосмисленні, сприяє формуванню позитивного культурного іміджу держави (Редя, 2024; Українські композитори на культурному фронті, 2022).

Особливого значення набуває цифровізація культурної комунікації. Аудіовізуальні проекти, що поєднують традиційні музичні інструменти, народні мотиви та сучасні медіаформати, створюють нові моделі репрезентації національного культурного ландшафту (Редя, 2024). Такі ініціативи відповідають викликам глобалізованого інформаційного середовища та сприяють адаптації культурного контенту до нових умов міжнародної комунікації (Культурна та мистецька діяльність під час війни, 2022).

Активізація музичної творчості в умовах війни має також виразний екзистенційний вимір. У філософському дискурсі екзистенціалізм акцентує на категоріях свободи, відповідальності та сенсу в ситуації граничного випробування (Шумейко, 2023). Сучасний український культурний процес можна інтерпретувати як прояв колективного екзистенційного вибору, в якому творчість стає формою подолання страху й утвердження свободи (Шумейко, 2023). Народна пісня, як носій історичного досвіду боротьби, органічно інтегрується в цей дискурс, виконуючи функцію духовної консолідації суспільства.

Культурна дипломатія в умовах війни спрямована також на деколонізацію культурного простору та подолання практик привласнення української спадщини (Гончаренко, 2022; Маслікова, 2023). Репрезентація народної пісні як автентичного елементу національної ідентичності сприяє відновленню історичної справедливості та утвердженню культурної автономії держави. Активна діяльність українських митців і мистецьких інституцій засвідчує, що музика стає одним із ключових інструментів міжнародної комунікації (Редя, 2024; Українські композитори на культурному фронті, 2022).

Отже, українська народна пісня в сучасному соціокультурному контексті виконує комплексну функцію, оскільки водночас постає носієм історичної пам'яті, формою екзистенційного самовираження, інструментом культурної дипломатії та механізмом інтеграції у світовий мистецький простір, що забезпечує її особливу роль у формуванні культурної суб'єктності держави. Її здатність до трансформації в нових мистецьких форматах забезпечує ефективність міжнародного культурного діалогу та сприяє формуванню стійкої культурної суб'єктності України (Гончаренко, 2022; Коротя-Ковальська, Лоцман, 2023; Маслікова, 2023; Редя, 2024).

Список використаних джерел:

1. Гончаренко, Н. К. (2022). Сприйняття України у світі й завдання сучасної культурної дипломатії. У *Суб'єкт. Пам'ять. Діалог* (с. 25–28). ІК НАМ України.
https://icr.org.ua/wpcontent/uploads/2023/04/Book_2022_Subiekt_Pamiat_Dialog.pdf
2. Коротя-Ковальська, В. П., & Лоцман, Р. О. (2023). Роль української народної пісні у світовому часопросторі та мистецькій освіті. *Серія: Педагогічні науки*, (3), 31–37. <https://sites.google.com/uica.education/nayka/>
3. Культурна та мистецька діяльність під час війни («Навзаєм Talks»). (2022). Big Idea. <https://biggggidea.com/practices/kulturna-ta-mistetska-diyalnist-pid-chas-vijni/>
4. Маслікова, І. (2023). Міжнародне співробітництво у сфері культури в умовах російсько-української війни: Культурологічний аспект. *Українські культурологічні студії*, 12(1), 4–9.
5. Редя, В. (2024). Музика в культурній дипломатії сучасної України. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 48, 153–160. <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v48i.764>
6. Українські композитори на культурному фронті. (2022). Національна всеукраїнська музична спілка. <https://composersukraine.org>
7. Шумейко, Л. (2023). Феномен творчості в умовах війни крізь призму екзистенціалізму. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 43, 50–56. <https://zbirnyky.rshu.edu.ua/index.php/ucpmk/article/view/722>

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.47>

Тетяна Белінська

м. Вінниця, Україна

<https://orcid.org/0000-0003-2000-9515>

belinska_tet@ukr.net

Єлизавета Сафронова

м. Вінниця, Україна

lisaicloud069@gmail.com

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА В НУШ

Анотація. У статті розглянуто роль ігрових технологій у процесі творчого розвитку учнів на уроках мистецтва в умовах Нової української школи (НУШ). Проаналізовано сутність ігрових технологій, їх класифікацію та педагогічний потенціал. Обґрунтовано ефективність використання ігрових методів як засобу формування творчих здібностей, креативного мислення та емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва.

Ключові слова: ігрові технології, мистецька освіта, НУШ, творчий розвиток, інтерактивне навчання.

Abstract. This article examines the role of game-based technologies in the creative development of pupils during art lessons within the framework of the New Ukrainian School (NUS). It analyses the nature of game-based technologies, their classification and their pedagogical potential. The effectiveness of using gaming methods as a means of fostering creative abilities, creative thinking and an emotionally and value-based attitude towards art is substantiated.

Keywords: gaming technologies, arts education, New Ukrainian School, creative development, interactive learning.

У сучасних умовах реформування освіти в Україні особливої ваги набуває розвиток творчої, активної та компетентної особистості. Концепція Нової української школи (НУШ) орієнтує освітній процес не лише на здобуття знань, а й на формування ключових життєвих компетентностей.

Одним із ефективних засобів досягнення зазначеної мети є впровадження ігрових технологій у навчальний процес. Ігрова діяльність відповідає віковим особливостям молодших школярів і сприяє активізації їхньої пізнавальної діяльності. Використання ігрових технологій у НУШ є важливим чинником формування м'яких навичок (soft skills), зокрема комунікації, співпраці, креативності та критичного мислення.

Проблема використання ігрових технологій як засобу творчого розвитку школярів, зокрема на уроках мистецтва в умовах Нової української школи, є предметом дослідження багатьох науковців. Теоретичні засади ігрової діяльності обґрунтовано у працях Л. Виготського, Д. Ельконіна, Ж. Піаже, які розкрили її вплив на розвиток мислення, уяви та творчих здібностей дитини. Питання впровадження ігрових технологій у навчальний процес та формування ключових компетентностей учнів досліджували українські вчені О. Савченко, Н. Бібік, О. Пометун. Водночас особливості художньо-естетичного розвитку учнів і роль мистецтва у формуванні творчої особистості висвітлено у працях Л. Масол, Г. Падалки та інших.

Слід зазначити, що в умовах воєнного часу мистецька гра набуває особливого значення, адже стає не лише засобом навчання, а й актом життєствердності. Вона допомагає дитині не тільки засвоювати знання про художні стилі чи музичні жанри, а й зберігати здатність мріяти, творити та відчувати красу світу попри складні обставини.

Для дитини, яка перебуває у стресовому середовищі, гра виконує кілька критично важливих функцій: терапевтична функція – мистецькі ігри дозволяють дитині сублімувати страх, тривогу та агресію у творчість. Це безпечний простір, де через колір, звук або рух можна висловити те, що важко сказати словами. Емоційна регуляція – ритмічні ігри (барабанні кола, плескання) або ігри на дихання у поєднанні з музикою допомагають стабілізувати нервову систему. Соціалізація та єдність – колективна гра (театральні етюди, спільне малювання) дає відчуття причетності та підтримки, що є життєво необхідним для дітей-переселенців або тих, хто відчуває ізоляцію.